

Nemeshegyi Péter

A SZENTLÉLEK GYOMÖLCSEI

Az első keresztények alapélménye ez volt: „Betöltött bennünket az Isten Lehelete, Krisztus Lehelete! Bennünk él, ragyog, működik a Szentlélek! Mi vagyunk azok, akikben beteljesedett az Írás: ‚Ezt mondja az Úr: Szolgáimra és szolgálóimra kiárasztom Lelkemet‘ (Csel 2,18 = Joel 2,28-30) ‚Ezt mondja az Úr: Az én Lelkemet oltom belétek‘ (Ez 37,27).”

Ezek a keresztények hitték, élték: Velünk az Isten! Bennünk lüktet az Isten élete! A Szentlélek, mint hatalmas vízáradat, magával ragad; mint óriási láng, áttüzesít; mint az Isten viharos lehelete, éltet; mint isteni Lélek, lelkesít.

A keresztények meg voltak győződve a Szentlélek győzhetetlen erejéről, de egyben tudták azt is, hogy sohasem erőszakoskodik. Végtelen erejének ellenére van benne valamj abból a finom csendességből, amelyet Illés próféta tapasztalt meg „enyhe szellő”-ként (1 Kor 19,13) a Hóreb hegyén. A Szentlélek nem kényszerít senkit, ezért mindig vannak emberek, akik „ellenállnak a Szentléleknek” (Csel 8,5), „szomorúságot okoznak az Isten Lelkének” (Ef 4,30), „kioltják a Lelket” (1Tesz 5,20). Ezért a keresztény ember legfőbb feladata az, hogy önként és örömet a „Lélek szerint éljen” (Gal 5,16), „a Lélek vezérlését” kövesse (Róm 8,14). Az Isten Lelke akkor lesz a mi lelkünk „édes vendége”, ha ráhagyatkozunk áramlására, ráhangolódunk zenéjére, együtt lélegzünk leheletével, együtt lelkesedünk Lelkével. A „lelki élet” mesterei mindig hangoztatták az ember személyes, tudatos tevékenységének fontosságát. Ugyanakkor azonban sohasem szabad elfelejtenünk, hogy a „lelki élet” nem valami csupán emberi, szellemi tevékenykedés, hanem „Szentlélek szerinti élet”, a Szentlélek jelenlétének és működésének gyomölcse.

A Szentlélek sokrétű tevékenysége

Ezért rendkívül fontos az, hogy felfigyeljünk a Szentlélek működésére és érzékenyek legyünk ösztönzései iránt. Nem arról van szó, hogy állandóan bennünket boncolgassuk, inkább arról, hogy olyan alapbeállítottságra tegyünk szert, amely szinte önmagától visszhangzik a Szentlélek zenéjére. „Akinak van füle, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak” — ismétli hétszer is a Jelenések könyve (2,7 stb.). Ilyen „fültre” van szükségünk, hogy halljuk, mit mond ma a Szentlélek az egyházaknak és mindegyikünknek, és hogy ebből a hallásból megértés, örömteli vállalkozás, erőteljes tett fakadjon.

A Lélek egy. Ezért minden működésében alapvető egység nyilatkozik meg. De ugyanakkor ennek az egy Léleknek megnyilvánulásai rendkívül változatosak. Ez az Isten stílusa. Az Isten bölcsessége „sokrétű” (Ef 3,10), mind a világ teremtésében, mind az üdvösségtörténetben. Milyen változatos a teremtett világ! Milyen változatos a szentek arcéle! Milyen különböző az egyes nemzetek kereszténységének stílusa! Az Isten nem szereti az egyformaságot, hanem a sokféleségben megnyilvánuló egységet. Már Szent Pál hangoztatta a korintusiaknak, hogy nem azonosak a Szentlélek adományai (1Kor 12,28-31). Ebből a sokféleségből azonban egységnek kell születnie. Mint ahogy Antióchiai Ignác mondotta: „Amikor úgy hangolódunk össze mindnyájan, mint a citera húrjai, akkor lesz szívünk harmóniájának éneke Krisztus.”

A Szentlélek az egység lelke. Ha szerinte élünk, eggyé válunk. De mozgolódnak e világban más „lelkek”, más „szellemek” is. Ezért kell — mint ahogy már az apostolok hangoztatták — a „szellemeket” és „lelkeket” „elbírálni”, „megvizsgálni” (1Kor 12,10; 1Jn 4,1 stb.). Nem föltétlenül a Szentlélek szava minden eszünkbe jutó ötlet. Néha még a jónak látszó ösztönzések is a magát „a világosság angyalának tettető” gonosz lélektől származnak (2Kor 11,15). Igen fontos tehát, hogy valóban a Szentlélek szerint éljünk, és ne más szellemek legyenek úrrá rajtunk. Mert annak csak zűrzavar és pusztulás a vége.

Igy tehát buzgón imádkozva, vágyakozva kérnünk kell az Urat, hogy bőségesen öntse belénk Szentlelkét; vennünk kell gyakran Krisztus testét, hogy elteljünk az őt életető Szentlélekkel; tanulunk kell tévedéseinkből, okulunk ballépéseinken; igyekeznünk kell a „Lélek szerint élni”, és az olyankor megtapasztalt lelki örömből biztonságot nyerni arra, hogy jó úton járunk, erőt meríteni, hogy tovább haladjunk rajta.

Ez minden ember egyéni feladata, akár püspök, akár pap, akár a világban élő hívő. Hiszen, mint mondtuk, Krisztus népének alapvető tulajdonsága éppen az, hogy nemcsak egyes kiválasztottaknak, hanem minden egyes hívőnek megadja Isten a Szentlelket. Így hát mindenkinek saját életében kell fölfedeznie, mit „mond” neki a Szentlélek, mire buzdítja, hova vezet.

Ezt a feladatot azonban megkönnyíti az, ha megfigyeljük, hogy a Szentírás milyen működéseket tulajdonít a Szentléleknek. Ugyanis a Szentlélek ma sem fog senkit olyasvalamire ihletni, ami ellenkeznék a Szentírásban felsorolt működésével. Sőt azt is mondhatjuk, hogy a Szentlélekről szóló számos szentírási szöveg megmutatja nekünk azt az irányt, amelyben minden idők Szentlelke működik. Soroljuk fel tehát itt Szent Pál és Szent János írásaiból a legfontosabb szövegeket:

1. „Nem mondhatja senki: „Jézus az Úr”, csak a Szentlélek által” (1Kor 12,3)
2. „A Lélek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Gal 5,22)
3. „A remény nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete” (Róm 5,5)
4. „A fogadott fiúság Lelkét nyertétek el, általa szólítjuk (az Istent): Abba, Atya!” (Róm 8,15)

5. „Krisztus révén van szabad utunk az egy Lélekben az Atyához” (Ef 2,18)
6. „Minden alkalommal imádkoztatok a Lélekben könyörögve és imákat mondva” (Ef 6,18)
7. „Urunk, Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájatokkal!” (2Kor 13,13)
8. „Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17)
9. „Az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, tanúságot tesz rólam. Tegyetek ti is tanúságot rólam . . . Az Igazság Lelke majd elvezet benneteket a teljes igazságra” (Jn 15,26; 16,13)
10. „A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz” (1Kor 12,4).

A fenti szövegek alapján foglaljuk össze nyolc pontba a Szentlélek működését mibennünk.

1) Hit, remény és szeretet

A Szentlélek legfontosabb és legalapvetőbb ajándéka: a hit, remény és szeretet. Az az ember, akinek szívében a Szentlélek beszél, hittel vallja: „Jézus az Úr!” Hiszi, hogy Jézus a közénk testesült Isten-Fia, aki meghalt és feltámadt, hogy megváltson bűneinktől és elvezessen az örök életre. Aki ezt igazán hiszi, annak szívében — amint II. János Pál pápa enciklikája hangoztatja — végtelen csodálkozás születik: csodálkozás azon, hogy az Isten mennyire becsüli, mennyire szereti az embert, minden egyes embert. E hitből természetesen fakad a szeretet, a Szentlélek legnagyobb kincse. Az isteni szeretetként bennünk élő Szentlélek egyszerre az Isten szeretete miirántunk, a mi szeretetünk Isten iránt és részesedésünk az Isten emberszeretetében. Amikor a Szentlélek és a mi lelkünk egy lélekké olvad össze, akkor lesz gyümölcsözővé bennünk az Isten szeretete és valósággá saját szeretetünk. Aki így él, annak egész lényé átlátszó lesz: áttetszik rajta az Isten jósága.

Nincs erre jobb példa, mint négy legutóbbi pápánk. Még élénken él emlékünkből XXIII. János mindenkit befogadó atyai szíve. Japánban a következő történetet hallottam róla: Ikeda, az akkori japán buddhista miniszterelnök egy világkörútja alkalmával meglátogatta. Miután visszatért Japánba, így számolt be látogatásáról az akkori tokiói katolikus érseknek: „Érsek úr! Utazásom alatt sok híres emberrel találkoztam, de csak egy igazán nagy emberrel. Ez pedig az Őnök János pápája! Tudja, érsek úr, én még fiatal koromban elvesztettem az édesapámat. De amikor János pápa fogadott, az első pillanattól kezdve erőt vett rajtam az érzés: Ismét az én jó édesapámmal beszélgetek most! Nagy ember, nagy ember az önök János pápája!”

Az biztos, hogy János pápa szíve nagy volt: belefért az egész világ. De ilyen volt VI. Pál szíve is. Egy bizottság római ülésén (ti. a pápai teológiai bizottságnál — Szerk.) alkalmam volt személyesen találkozni vele. Egyenként mutatták be a bizottság tagjait a pápának. Mikor rám került a sor, nem is tudom, miért, de így szóltam: „Szentatya, e bizottság tagjai közül én jöttem a legmesszebből!” A kistermetű pápa rám nézett barátságos nagy szemével, és így válaszolt: „Aki legmesszebb vannak, azok vannak számomra a legközelebb!” Nagyon megkaptak ezek az egyszerű szavak. Ekkor értettem meg

igazán, miért kiáltotta annyiszor a fülünkbe ez a pápa: „Segítsetek az éhezőkön! A szegényeken! Legyen több igazságosság a földön!” Akik nekünk messzinek tűnnek és eszünkbe sem jutnak — az éhező afrikai gyerekek, a dél-amerikai nyomortanyák lakói, Ázsia embertengerének nyomora —, Pál pápának közeliek voltak: ott laktak a hit és szeretet által nagyra nőtt szívében.

Utána jött János Pál pápa, akit az Isten éppen csak hogy „megmutatott” Egyházának és a világnak, de ez elég volt ahhoz, hogy mindenkinek a szívébe férközzék a „mosolygó pápa” kedvessége. És a Rómában, Mexikóban, Lengyelországban II. János Pál látására sereglő beláthatatlan embertömegeket is a benne sugárzó, hitből fakadó krisztusi szeretet vonzza. Fényképe, amelyen kedvesen mosolyogva szélesre tárja két karját, hogy mintegy átölelje az egész világot, mindennél jobban kifejezi, miképpen lesz a hitből szeretet, a szeretetből remény, a reményből öröm.

2) Öröm

Az öröm is, a Szentírás szerint, a Szentlélek gyümölcse. A Sacré Coeur apácarendnek szentség hírében elhunyt általános főnöknője, Jane Erskine Stuart anya írta egyik levelében: „Örömet hordozni, örömet adni — ez minden. Ha öröm lakozik szívedben, ha öröm sugárzik létedből, akkor minden rendben van. Nincs ennél magasztosabb út. Mert az az ember, aki áldozatosan teljesíti kötelességeit és amellet öröm lakozik szívében, csak olyasvalaki lehet, aki mindenét odaadta az Istennek.”

Hitből, reményből, szeretetből fakadó öröm, a teljes Istennek adottságból fakadó öröm: csodálatos virága ez a Szentlélek napjának. Elfogadni mindazt, amit az Isten ad és küld; odaadni mindazt, amit az Isten kér. Ez sokszor bizony nehéz, de ha szeretettel tesszük, ez lesz igazi örömünk forrása. Éspedig olyan öröm ez, amit — mint Jézus mondta — „nem vehet el tőlünk senki” (Jn 17,22). Szenvedés és sírás, kereszthordozás és vértanúság lényegileg a keresztny élethez tartozik. De mindennek ellenére — vagy jobban mondva mindezek miatt — ott orgonál a Szentlélekben élő ember lelke mélyén az „igazi boldogság” muzsikája. Az a boldogság, amiről Asszisi Szent Ferenc beszélt olyan lelkesedéssel Leó testvérnek téli vándorlásuk alatt: részesülni Jézus keresztjében, osztozni szenvedésében, és így eljutni a feltámadás dicsőségére.

3) Béke

A szeretet és öröm műve: a béke. Akik a Szentlélek által Isten fiaiként újjászületnek, azok „békét teremtő” emberré lesznek. Amint nagyszerűen megírta Reményik Sándor a békéről szóló versében:

Bizonyosság arról, hogy élni jó,
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés,
Meghalni szép —
. . . A béke ez.

Az ilyen békét csak az Isten Lelke tudja adni. Nem hiába imádkozott érte még a „háborúból jött” Ady Endre is:

Békíts ki magaddal s magammal,
Hiszen te vagy a béke.

Akit az Isten kibékített magával és így elvezette arra, hogy megbékélve elfogadja önmagát, az lesz az emberek között is béketeremtővé, egységalkotóvá. Egy idős nagynéném — már rég az Istenhez költözött — írta nekem egyszer, amikor az emberek nagyon rosszul, nagyon igazságtalanul bántak vele: „Ilyenkor elszorul az ember szíve. De aztán csak előveszi a Szentírást, és azt olvassa benne: „Szeressétek ellenségeiteket és imádkozzatok üldözőitekért.” Tudom én jól, hogy csak itt van a megoldás.” Jól megtanította a Szentlélek ezt az egyszerű édesanyát, aki soha hittudományt nem tanult, hogy mi a kereszténység lényege! Bocsánatot kérni és bocsánatot adni: a békéhez és egy-séghez csak ez az út vezet.

A hit, remény és szeretet békéjében élő ember olyan, mint a szentjánosbogár. Ki látott már ilyen oktan rovar?! Amikor minden élőlény elrejtőzködik a prédára leső éjszakai ragadozók elől, ez a kis bogárka lámpást hordoz a testén! Mintha csak azt mondaná: „Itt vagyok, tessék!” Nem törődik a leselkedő veszéllyel. Fontosabb neki az, hogy világítva jelezze párjának: „Gyere, várlak!” És így, szende kis fényével eléri azt, hogy még a csillagtalán, viharos éjjeleken se legyen teljes a sötétség. Az egész világúrt betöltő éjszaka sem képes kioltani a kis szentjánosbogár fényét. Mert a sötétség üresség, a fény pedig valóság és élet. Nem hiába nevezte Jézus Keresztelő Szent Jánost is (akiről ez a bogár nevét kapta) „égő és világító lámpá”-nak (Jn 5,35). Akár a szentjánosbogár, Keresztelő Szent János sem törődött a holnappal; nem bánta, hogy mit tesz ellene Heródes. Megmondta, mi az igazság; élt az Isten tenyerén. És mint ahogy a kis szentjánosbogár fajtája, minden óvatlansága ellenére, nem pusztul ki a világból, úgy az Isten tenyerén élőknek nem kell félniük a haláltól. Mert aki a sötétségből átment a világosságba, a háborúból a békébe, az „nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre” (Jn 5,24).

4) Hűség

A Szentléleknek még egy nagyon fontos gyümölcse: a hűség (Gal 5,22). Hű az Isten: megtartja ígéreteit. Hű volt Jézus: teljesítette hivatását mindhaláláig. Hűséges most is az Isten: erönkön felül nem hagy megkísérteni, „hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja”, hogy kibírjuk (1Kor 10,13). Ezt a „lehetőséget” a Szentlélek kegyelme ajándékozza az imádkozó embernek.

Jól mondja a tridentí zsinat, idézve Szent Ágoston szavait: „Az Isten nem parancsol lehetetlent. Amikor parancsot ad, arra ösztönöz, hogy megtegyük azt, amire képesek vagyunk. És amikor úgy érezzük, hogy valamire nem vagyunk képesek, akkor arra ösztönöz, hogy imádsággal kérjük: tegyen képessé

parancsának megtartására. Ha így imádkozunk, megsegít az Isten, és képesít parancsának teljesítésére" (DS 1536).

A mai világban nincsen ázsiója a hűségnek. Jaj de könnyen szegik meg az emberek szent ígéreteiket! Arra hivatkoznak, hogy nehéz a hűség, hogy megváltoztak a viszonyok, hogy érzésviláguk más lett, hogy most másképp látják a dolgokat. . . Ha csak „viszonyokra”, „érezésvilágunkra” támaszkodnánk, akkor bizony homokra épült ház lenne hűségünk. Ilyen ingatag alapon ugyan hogy lehetne „holtomiglan, holtodiglan”-os hűséget esküdni, örök fogadalommal magunkat egy életre elkötelezni, eltörölhetetlen jegyet lelkünkbe véső papságra vállalkozni?! De a valóság az, hogy minden szent ígéretnél maga Isten a tanú. A hűséges, változatlan Isten! Ő, ha hittel kérjük, megadja Szentlelkét, hogy „kibírjuk”, amit megígértünk, — vért izzadva talán, de kibírjuk! Így leszünk, visszavonhatatlan önátadásunk hűséges vállalása által, tanúi annak az evangéliumnak, amely az Isten visszavonhatatlan szeretetszövetségének hirdetése.

5) Imádság

Ehhez azonban imádság kell, sok imádság, sőt állandó imádság. A „Lélekben és igazságban” az Atyát imádó imádság (Jn 4,23) szintén a Szentlélek fölbecsülhetetlen értékű gyümölcse. Az Isten szereti az éneket: ezért énekelnek, füttyörésznek, ciripelnek teremtményei, kezdve a tücsök-kórus soha véget nem érő esti imádságától a pacsirta ezüstesőként hulló, verőfényes énekéig. Az ima a szív éneke; hála, kérés, köszönet éneke. Olyan, mint Mozart misében az „Agnus Dei” megzenésítése: először esengő odaomlás az értünk életét áldozó Isteni Bárány elé, bűnökkel terhesen, bajokkal megrakva; esdeklő könyörgés, közbenjárónkkal, Szűz Máriával, az irtalom trónja előtt: „Könyörülj, könyörülj rajtunk!” De amikor már kikönyörögtük magunkat, átcsap a kérés bizakodó hálába: a „Dona nobis pacem” (Adj nekünk békét) melódiája már nem az epedő kérést fejezi ki, hanem hálás örömmel, mert kérésünket meghallgatta az Úr. „Isten Báránya, köszönöm, köszönöm, hogy békét adsz nekünk! Mert minden úgy van a legjobban, ahogy te rendelted.”

A mindig imádkozó ember a leginkább képes arra, hogy megkülönböztesse a Szentlélek indításait minden más „lélek” mozgolódásától. Olyan az ilyen ember, mint akinek jó a szaglása. Megérzi mindjárt a terjengő bűzöket, de megérzi a Lélek jó illatát is. Szemet, fület megtéveszteni könnyű; orrot nehéz. Ezért ismeri fel a kutya csalhatatlanul gazdáját, akárhogy álcázza is magát. A Szentlélek által vezetett imádkozó ember „Krisztus jó illata”, az „élet éltető illata” (2Kor 2,15-16). Az ilyen ember képes arra, hogy mindenütt megérezze és megkülönböztesse Krisztus igazi illatát.

6) Szabadság

A Szentléleknek még egy csodálatos gyümölcse: az igazi szabadság. Ma sokat emlegetik a szabadságot, de kevesen értik meg igazán. Sokan azt hiszik,

hogy az önző szabadosság, minden szolgálat elvetése, ösztöneink kiélése, minden tekintély eldobása hoz szabadságot. De az eredmény csak az, hogy az egyik ember „szabadága” a másik szolgaságához vezet, sőt még a szabadságával kérkedő győző fél is végül saját szabadságának rabjává válik: hatalomvágya a szó szoros értelmében hatalmába keríti; élvezetvágya rabszíjra fűzi. Nincs kilátástalanabb rabság, mint az olyan emberé, aki saját magának, saját vágyainak, ösztöneinek, kincseinek rabja.

Az igazi szabadság ezzel szemben az, hogy az embernek öröme van a jóban, kedve telik Isten akaratának teljesítésében. Az Isten akarata: szeretni. Aki pedig szeret, az semmit sem tesz szívesebben, mint éppen azt, hogy szeret. Ezért mondja Pál, hogy a belénk öntött Szentlélek szívünk „törvényévé” lesz, úgyszólván mi, akik a Lélek szerint élünk, beteljesítjük a törvényt (Róm 8,2-4). „Higgyél és szeress!” — ezt parancsolja az Isten törvénye, erre ösztönöz a Szentlélek. Minden más törvény, parancs, előírás nem más, mint ennek az alaptörvénynek aprópéldákra váltása. Az ilyen részletes szabályok szükségesei, de nem tanácsos túlságosan szaporítani őket. Ez ugyanis könnyen a farizeusok tévedéséhez vezethet, akik „mentából, kaporból és köményből tizedet” adtak, és „közben ami fontosabb a törvényben, az igazságosságot, az irgalmat és a hűséget” elhanyagolták (Mt 23,23). Ezért csökkentette a katolikus Egyház a 2. vatikáni zsinat után a részletes szabályokat és előírásokat. De ez csak akkor vezet jó eredményre, ha az emberekben erőteljesen él a „szeretet törvénye”. Akiben a Szentlélek tüze ég, az fogja átélni igazán Szent Ágoston híres mondásának igazságát: „Ama, et fac quod vis! Szeress és tégy amit akarsz!” Ha szeretsz, mindig azt teheted, amihez kedved van, soha nem fogsz rosszat tenni. Az az igazi „jó ember”, akinek kedvére van jónak lenni; aki nem muszájból, félelemből, gyávaságból „jó”, hanem azért, mert örömét leli benne.

7) Tanúság az igazságról

Az ilyen ember fog igazán tanúságot tenni az igazságról. Az „Igazság Lelke” ugyanis életet átformáló energia. Az igazi igazság nem elvont fogalmi rendszer, hanem élő, konkrét valóság. Neve: Jézus Krisztus. Benne jelent meg az Isten szíve. Ha akarod tudni, milyen az Isten, nézd Jézust. Ha akarod tudni, mi az ember, nézd Jézust. Az emberért élő Isten; az Istenért élő ember; ez, személyes egységben, Jézus, az Atya Fia, Mária fia. A Szentlélek hangol rá bennünket erre az „igazságra”. Képesé tesz minket, hogy mi is az Istenért éljünk, az emberekért éljünk. Így lesz életünk „tanúság az igazságról”.

Persze sohasem lesz ez a tanúság tökéletes. Ezért tanúságunk nem lehet csupán önmagunk mutatása, hanem mindig Jézus-mutatásnak is kell lennie. Olyan legyen a keresztegyen ember, mint egy mutatóujj: „Oda nézz Jézusra! Én is őt nézem, az ő nyomában akarok járni. Botladozva, esetlenül, de próbálom. Nem jössz-e te is?” A mi létünk nem önmagába zárt teljesség, hanem viszonyulás Jézushoz. Mert „benne lakik az istenség egész teljessége” (Kol 2,9), és általa jutunk el az Atyához (Ef 2,18).

8) Sokféle adomány

A Szentlélek eddig említett gyümölcseit a Lélek megtermi az őt befogadó minden ember szívében. De vannak ezen kívül a Szentléleknek különleges adományai is. Pál a korintusiakhoz írt levelében szól róluk. Az adományok, amelyeket említ: bölcsesség, tudás, (rendkívüli erejű) hit, gyógyító képesség, csodatevő hatalom, prófétálás, szellemek elbírálásának képessége, „nyelveken szólás”, a „nyelvek” értelmzése (1Kor 12,8-10). A listát még folytathatnánk. Amint a 2. vatikáni zsinat hangoztatja, a Szentlélek sokrétű adományaiban nemcsak egyes kiváltságos lelkek részesülnek, hanem minden hívő. A legtöbb esetben a teremtő Istentől kapott természetes adottságokról van szó, amelyeket a Szentlélek kegyelme átformál. Ma is vannak bölcs emberek, mesterei a jó tanácsnak; vannak okos emberek, akik egy szóval meg tudják mondani azt, amit más száz szóval sem képes megmagyarázni; vannak ügyes szervezők, akiknek vezetésével jól és rendben megy a munka; vannak kedves emberek, akik bámulatos készséggel tudnak baráti légkört teremteni és az embereket összehangolni; vannak lelkes emberek, akik másokat lángra lobbantanak; vannak művészi hajlamú emberek, akik mások örömére szépséget teremtenek; vannak ügyeskező emberek, akiknek érintésére percek alatt megszólal az elromlott rádió, rendbe jön a csöpögő vízcsap; vannak imádságba merülő emberek, akik imára kulcsolt kezükkel láthatatlanul hordozzák terheinket és gyümölcsoztetik munkánkat. Amint Szent Pál találóan mondja: akkor tekinthetjük ezeket a képességeket a Szentlélek adományának, ha arra indítanak, hogy másoknak „használjunk”, másoknak szolgáljunk velük (1Kor 12,7). Jézus példabeszéde az őt, három és egy talentumról (Mt 25,14-20) mindenkinek szól. Aki „talentumát” használva tevékenykedik, valószínűleg fog hibázni is, mert minden ember gyarló. De aki nem használja (vagy csak a maga hasznára használja) talentumát, annak egész léte egyetlen nagy hiba.

A mai világban mindenki elfoglalt. Sietünk, futunk, semmire sincs időnk. A férjnek nincs ideje felesége számára; a feleségnek nincs ideje férje számára; a szülőknek nincs idejük gyermekük számára; a gyermekeknek nincs idejük szüleik számára. Az elhagyott öregek, magányos betegek, özvegyek és árvák számára pedig senkinek sincs ideje. Legfőljebb annak, akit megfizetnek érte. „Az idő pénz” — mondja az Amerikából hozzánk bevándorolt közmondás. Bárcsak sohase vándorolt volna be! Mert megmérgezi életünket. Jézus mondta: „Aki meg akarja menteni az életét, elveszti; aki azonban elveszti életét értem, megmenti” (Mt 10,39). Manapság hozzáfűzhetnénk: „Aki meg akarja menteni az idejét, elveszti; aki azonban elveszti idejét értem, megmenti.” Aki elveszti, elvesztegeti idejét Krisztusért, a „legkisebb testvéreiért”, az talál helyette egy örökkévalóságot. Az ilyen ember, már itt a földön is, örök életet hordoz szívében. Ez az élet a hitből fakad, a szeretet által él, reményt, örömet és békét teremt, szíve a hűség, lélegzése az imádság, fénye a szabadság, alapja az igazság, megnyilvánulása az ezernyi formát öltő szolgálat. Kútfeje pedig a feltámadt Jézus lehelete, a Szentlélek, aki mibennünk buzog, mint „az örök életre szökellő vízforrás” (Jn 4,14).